

Hozzászólás az SZTE szenátusának 2021. október 25-i ülésén

HÍREK -

Tisztelt Rektor Úr!
Tisztelt Kancellár Asszony!
Tisztelt Szenátus!

Az elmúlt szenátusi ülésen őszinte örömmel gratuláltam az elért finanszírozási megállapodáshoz, és jeleztem: januárban úgy találtam, 19-re kérünk lapot, most viszont *lehet, hogy esélyünk van arra*, hogy 21-ünk legyen. A szenátusi ülésről szóló beszámolóban, mely egyetemünk honlapján olvasható, a megengedő mód kijelentő módra változott: 19-re kértünk lapot, ami mára 21 lett. Most, nem rációval bölcész-voltomra, a kijelentő és megengedő mód különbségére szeretnék emlékeztetni, és az alkalmat megragadva azt is szeretném elmondani, hogy a finanszírozás terén elért siker elismerése mellett miért fogalmaztam feltételesen.

Előre szeretném bocsátani, hogy nem elsősorban a klinikák EMMI-támogatásának egyelőre ismertlen nagyságrendje miatt – noha ez is adhat okot aggodalomra – hanem egyéb, nem közvetlenül a finanszírozással összefüggő bizonytalansági faktorok okán.

Reményt a 21 elérésére a Szegedi Egyetemért Alapítvány kuratóriumának pillanatnyi személyi összetétele, tagjainak az egyetemi autonómiához való pozitív és együttműködő hozzáállása ad. Abban, hogy az alapítványi egyetemek közül egészen bizonyosan nekünk jutott a leghozzáértőbb, az egyetem működését belülről ismerő, valós problémáira leginkább érzékeny kuratórium, egyéb tényezők mellett az is szerepet játszhatott, hogy nem feltartott kezekkel álltunk át az új formációba, hogy nem csupán kint sétáltak a hallgatók a Dugonics téren, hanem szenátusi képviselőik is elutasították a garanciák nélküli modellváltást.

A Szabó Gábor prorektor úr által vezetett kuratórium egyértelműen jobb fenntartó, mint a csőllátású és technokrata Palkovics László miniszter úr által irányított ITM.

Ezt a kuratóriumot nyilván az egyetem közvéleménye is támogatta volna, a szenátus pedig megszavazta volna, ha kikéri a véleményét. A rendszerszintű problémát az jelenti, hogy nem kérték ki, a mostani bizonytalanságot pedig az okozza, hogy ezután sem kell kikérni a szenátus egyetértését, de még csak a véleményét sem, ha a kuratórium összetételében változás állna be, vagy ha kuratórium által vállalt garancia, a január végi szenátusi határozat tiszteletben tartása, külső politikai akaratból ellehetetlenülne. Prorektor úr ezt maga sem zárta ki a szeged.hu-nak adott interjújában. Idézem: „A kuratóriumi tagságomat csak azzal a feltétellel tudom vállalni, ha ez a január végi szenátusi határozat – amit én is megszavaztam – betartható. Ha politikai hátszándékból ezt nem akarnák betartani, ezt tudomásul venném, mert a politika már sok mindent tett. Ám onnan fogva én ebben a történetben nem vagyok partner.” Nincs okom kételkedni prorektor úr szavaiban, ám kényszerű lemondása után mi itt maradnánk egy olyan kuratóriummal, amely már nyilvánvalóan nem az általa képviselt vonalat vinné tovább.

Változatlanul hiányolom tehát a rendszerszintű, az alapítvány alapító okiratába beépített garanciákat.

Ez az egyik oka annak, hogy megengedő módban fogalmaztam. A másik ok az, hogy csak akkor lesz a 19-ből 21, ha a mostani kuratórium által biztosított kedvező lehetőséget és mozgásteret jól kihasználjuk. Valamennyien tudjuk, hogy pillanatnyi működésünk messze nem optimális, és ezt nem kis részben az államháztartási törvénynek való, korábbi kiszolgáltatottságunk, belső működésünk elbürokratizálódása

okozta.

Ahhoz, hogy előrébb tudjunk lépni a rangsorokban és teljesíthessük a finanszírozási szerződésben fogalt vállalásainkat, nem csupán pénzre van szükség, hanem arra is, hogy kivezzük a fölöslegessé vált intézkedéseket. Így sürgősen vissza kellene adni az egységeknek a gazdálkodás jogát, megszüntetni a kifizetések rettenetes bürokratizmusát, és visszaállítani azt a korábbi állapotot, amikor például egy tanzékvezető maga rendelkezett az egység kerete fölött, és nem kellett egy kifizetéshez – kötött sorrendben – aláírások tömegét megszereznie. Ebben a sorban csak egy a dékáné, akinek a jogköre egyéb területeken is fokozatosan szűkült az utóbbi években; ezt is újra kellene gondolni. Egyszerűsíteni kellene a beszerzéseket, az eszközbeszerzésektől kezdve az utazásszervezésig. Egyáltalán, minden területen fel kellene használni az alapítvány adta lehetőséget az ügyintézés egyszerűsítésére, és a karok (dékánok) mozgásterének a növelésére. Amennyiben ez nem történik meg, ha időnk és energiánk jelentős hányadát, az oktató- és kutatómunka helyett, változatlanul az adminisztrációs teendők, a bürokráciával való küzdelem, az abszurd helyzetek fölötti bosszankodás köti le, akkor a 19-ből biztosan nem lesz 21.

És ezt most valóban kijelentő módban mondom.

A *belső* bürokrácia lebontása *belső* elhatározás kérdése, és *belül* követel átgondolt munkát, amit persze nehezít az, hogy sokan éppen a bürokrácia kiszolgálására kerültek különböző pozíciókba az egyetemen – a papírtologatás egyszerű ügyintézőitől kezdve a középvezetőkig – ők pedig ellenérdekeltek lehetnek ebben a folyamatban. És persze a bürokrácia jól körülbástyázza a felső vezetőket is, mert eleve korlátozza a racionális döntésekkel gyakran együtt járó kockázatvállalás ódiumát.

A kuratórium, ha tiszteletben tartja az egyetem autonómiáját, ezekben az ügyekben sem léphet fel kényszerítő erővel, de megfogalmazhatja – és jó is lenne, ha megfogalmazná – javaslatait az új helyzet adta lehetőségek kihasználására.

Mindent összevetve tehát valóban látok esélyt arra, hogy a 19-ből 21 legyen, de változatlanul hiányolom az egyetemi autonómia intézményesített garanciáit, a pillanatnyi kedvező keretek között pedig sürgető feladatnak látom saját *belső* működésünk átalakítását, a bürokráciával való kíméletlen leszámolást.

Utóbbi munkához én is szeretnék a magam eszközeivel hozzájárulni. E szándékom motiválta mostani megszólalásomat, melyet elvi jellege miatt foglaltam írásba, és mint ilyet, küldöm majd el azoknak a bölcsészkar kollégáimnak, akiknek szenátusi képviselőjük vagyok.